

**Wederrechtelijk verkregen voordeel
hennepkwekerij bij
binnenteelt onder kunstlicht**

Standaardberekening en normen

Update 1 november 2010

Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie

Voorwoord

Gedurende de afgelopen jaren heeft de bekendheid van de standaardberekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennepkwekerijen een enorme vlucht genomen. De rapportage uit april 2005 wordt in vrijwel alle ontnemingszaken met betrekking tot hennepkwekerijen gebruikt. Daar het rapport vanaf het begin via de OM-site op internet gepubliceerd is, staat het ook vanaf april 2005 ter beschikking aan de verdediging. In het kader van de bewijsmotivering heeft de AG bij de Hoge Raad in 2009¹ zelfs geconcludeerd dat door het verwijzen naar het BOOM-rapport het hof voldoende duidelijk heeft gemaakt hoe de berekening tot stand gekomen is, nu van de inhoud van dit rapport zonder noemenswaardige moeite uit een algemeen toegankelijke bron kennis genomen kan worden, zodat deze ervaringsgegevens tot de feiten van algemene bekendheid gerekend kunnen worden.

Zoals in het rapport uit 2005 aangegeven, zal bij de berekening natuurlijk in eerste instantie uitgegaan moeten worden van de werkelijkheid. Alleen als de werkelijke gegevens ontbreken, kan uitgegaan worden van de normen uit het rapport. Met name met betrekking tot de verkoopprijs is de afgelopen periode gebleken dat de werkelijke prijs (veel) hoger is dan de norm in het rapport. Desondanks houden veel rechtbanken vast aan de norm zoals opgenomen in het BOOM-rapport. Daarbij is zelfs aangegeven dat men deze normen blijft hanteren totdat het BOOM de normen herziet. Het werd dus tijd voor een update.

Gezien de aard van een update, is niet het gehele rapport herschreven. De update kan dan in principe ook niet gelezen worden, zonder kennis van het rapport uit april 2005. Ten behoeve van de leesbaarheid zijn in deze update wel enige inleidende stukken uit het rapport uit 2005 overgenomen en cursief weergegeven. De niet-cursieve tekst betreft de update.

Net als in het vorige rapport, wordt deze update voorafgegaan door twee pagina's waarin de nieuwe normen opgenomen zijn.

Langs deze weg wil ik een ieder bedanken die ten behoeve van deze update meegedacht en meegelezen heeft.

Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie (BOOM)

E.A.H. Weustenraad

1 november 2010

¹ HR 30 juni 2009, nr. S 07/20401 P

Update 1 november 2010

Overzicht standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht.

De berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij bestaat uit de onderstaande bouwstenen. Bij de berekening zal zoveel mogelijk uitgegaan moeten worden van de tijdens het onderzoek bekend geworden werkelijke gegevens. Slechts indien deze werkelijke gegevens ontbreken kunnen de bij de bouwstenen genoemde normen gebruikt worden. Achter elke norm is aangegeven op welke pagina informatie over de samenstelling van de norm te vinden is.

A. Opbrengst

De volgende bouwstenen bepalen de totale opbrengst:

1. De periode van hennepkweek zal aannemelijk gemaakt moeten worden aan de hand van uit het onderzoek verkregen gegevens (p. 6).
2. Het aantal oogsten is het aantal weken in de vastgestelde periode gedeeld door de kweekcyclus. De kweekcyclus bedraagt 10 weken (p. 7).
3. Het aantal planten wordt gesteld op het aanwezige aantal planten tijdens de ontmanteling van de kwekerij (p. 8).
4. De opbrengst hennep in grammen is afhankelijk van het aantal planten per m² als in onderstaande tabel (p. 10); **indien het aantal planten per m² niet bekend is, zal uitgegaan worden van 15 planten per m², de mediaan uit het verrichte onderzoek, en de daarbij behorende opbrengst van 28,2 gram per plant.**

Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant
1	34,3	11	30,0	21	25,1	31	19,6
2	33,9	12	29,6	22	24,6	32	19,0
3	33,5	13	29,1	23	24,1	33	18,4
4	33,1	14	28,6	24	23,5	34	17,9
5	32,7	15	28,2	25	23,0	35	17,3
6	32,2	16	27,7	26	22,4	36	16,7
7	31,8	17	27,2	27	21,9	37	16,1
8	31,4	18	26,7	28	21,3	38	15,5
9	30,9	19	26,2	29	20,8	39	14,9
10	30,5	20	25,7	30	20,2	40	14,2

5. De opbrengst hennep in geld bedraagt € 3.280,- per kilogram ofwel € 3,28 per gram (p. 12).

B. Kosten

De volgende bouwstenen bepalen de totale kosten:

1. De afschrijvingskosten van de investeringen zijn, afhankelijk van het aantal planten per oogst, als in onderstaande tabel (p. 17):

Aantal planten	Afschrijvingskosten per oogst in €
0 – 199	150,-
200 – 299	200,-
300 – 399	250,-
400 – 499	300,-
500 – 599	350,-
600 – 699	400,-
700 – 799	450,-
800 – 899	500,-
900 – 1.000	500,-

2. De inkoopprijs van de stekken bedraagt € 2,85 per stek (p. 19).
3. De overige variabele kosten (kweekmedium, water en voedingsstof) bedragen € 3,33 per plant (p. 22).
4. Elektriciteitskosten worden alleen in mindering gebracht indien aannemelijk is dat deze kosten ook daadwerkelijk betaald zijn (p. 23). Als kosten worden genomen:
 - indien illegaal afgenomen: de niet betaalde kosten berekend door het energiebedrijf (exclusief administratiekosten etc. in rekening gebracht door het energiebedrijf en exclusief de in rekening gebrachte energiekosten voor de in beslag genomen oogst);
 - indien legaal afgenomen: de berekening door het energiebedrijf of, indien deze berekening niet voorhanden is, een kostenpost per lamp per oogst zoals opgenomen in onderstaande tabel (p. 25):

Wattage lamp	Afgerond per oogst per lamp
400	€ 100,00
600	€ 140,00
1.000	€ 220,00

4. De kosten voor knippers worden alleen in mindering gebracht indien aannemelijk is dat niet zelf of door middel van een knipmachine geknipt is en aannemelijk is dat deze kosten ook daadwerkelijk betaald zijn. De kosten bedragen dan € 2,- per plant (p. 26).
Indien aannemelijk is dat gebruik is gemaakt van een knipmachine kan per plant € 0,21 in mindering worden gebracht (p. 26).
5. Huisvestingskosten worden alleen in mindering gebracht indien ze niet ook al voor legale doeleinden zijn gemaakt (p. 27).

INHOUDSOPGAVE	pagina
Voorwoord	1
Overzicht standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht; update 1 november 2010	2
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	5
2. Opbrengst	6
2.1. Aantal oogsten	6
2.1.1. Periode	6
2.1.2. Kweekcyclus	7
2.2. Aantal planten	8
2.3. Opbrengst hennep in grammen	9
2.3.1. Algemeen	9
2.3.2. Wetenschappelijk onderzoek naar de opbrengst in grammen	9
2.3.3. Norm opbrengst hennep in grammen	10
2.4. Opbrengst hennep in geld	12
3. Kosten	13
3.1. Algemeen	13
3.2. Investeringskosten	14
3.2.1. Omvang investeringen	16
3.2.2. Afschrijvingskosten	17
3.3. Variabele kosten	19
3.3.1. Stekken	19
3.3.2. Kweekmedium	19
3.3.3. Waterverbruik	21
3.3.4. Voedingsstoffen	21
3.3.5. Totale variabele kosten per plant	21
3.4. Overige kosten	23
3.4.1. Elektriciteit	23
3.4.2. Personeelskosten	25
3.4.3. Huisvestingskosten	26

1. Inleiding

Niet van toepassing.

2. Opbrengst

Het onderdeel opbrengst bestaat achtereenvolgens uit de volgende bouwstenen die aannemelijk gemaakt behoren te worden:

- *Aantal oogsten (2.1)*
- *Aantal planten (2.2)*
- *Opbrengst hennep in grammen (2.3)*
- *Opbrengst hennep in geld (2.4)*

2.1 Aantal oogsten

De tijdens de doorzoeking aangetroffen planten worden vernietigd. Hier wordt dus geen voordeel mee behaald. Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel is het van belang na te gaan hoeveel voorgaande oogsten er geweest zijn, die betrokkene heeft kunnen verkopen. Betrokkene zal in zijn verklaring uiteraard het aantal oogsten zo laag mogelijk voorstellen. Omtrent de duur van de kweekcyclus is voldoende algemene informatie te vinden. Van belang is derhalve vast te stellen hoe lang de kwekerij bestaat.

2.1.1 Periode

De periode dat er op deze locatie gekweekt werd, zal aannemelijk gemaakt moeten worden. Duidelijk zal derhalve moeten zijn wanneer de kwekerij gestart is. Naast de verklaring van betrokkene hieromtrent zal de periode aannemelijk gemaakt kunnen worden aan de hand van diverse aanwijzingen.

Hieronder een aantal voorbeelden:

- *De begindatum van het huurcontract of de datum van aankoop van de onroerende zaak geeft op papier aan wanneer betrokkene voor het eerst met de locatie te maken heeft gekregen. Dit kan ook de begindatum van de kwekerij zijn.*
- *Ook de elektriciteitsrekening kan inzicht geven. Zo zal, indien de elektriciteit niet op illegale wijze afgenomen wordt, een duidelijke stijging van het verbruik vast te stellen zijn.*
- *Zoals reeds aangegeven kunnen aangiften over overlast met betrekking tot de locatie ook informatie geven over de periode. Eventueel kan een buurtonderzoek uitkomst bieden. Naast stankoverlast kan gedacht worden aan aan- en afvoer van goederen, uitstraling van licht en dergelijke. Ook mutaties in politieregisters kunnen informatie opleveren.*
- *Bij een doorzoeking zal specifiek gezocht moeten worden naar gegevens omtrent aanschaf van apparatuur en overige benodigdheden voor de kwekerij. Agenda's van betrokkenen en overige aantekeningen moeten natuurlijk niet over het hoofd gezien worden, omdat daarin waardevolle gegevens omtrent de start van de kwekerij en kosten en opbrengsten opgenomen kunnen zijn.*
- *Plantenresten van reeds geoogste planten geven de aanwijzing dat er op z'n minst één eerdere oogst geweest moet zijn. Hierbij is het verstandig om aan te geven wat voor soort*

plantenresten zijn aangetroffen. Vooral het aantreffen van wortelresten is van belang, omdat dit een duidelijke indicatie is dat de teelt ook ter plekke heeft plaatsgevonden.

- *De verkleuring van het koolstoffilter kan een aanwijzing zijn voor eerdere oogsten. Met name moet hierbij gelet worden op de onderlinge kleurverschillen met de onderdelen van het filter die bedekt zijn geweest, bijvoorbeeld onder de banden waarmee de filters opgehangen zijn.*
 - *Ook de aanwezigheid van een dikke laag stof op de armaturen van de assimilatielampen en de overige aanwezige apparatuur is een indicatie voor eerdere oogsten.*
 - *Kalk- en algenafzetting op het bevoeiingssysteem, waterreservoirs en dompelpompen, duidt op een langdurig gebruik van de betreffende apparatuur en is dus een aanwijzing voor eerdere oogsten.*
 - *Op PVC-pijpen en houten balken staat tegenwoordig vaak de productiedatum gedrukt. Ook op apparatuur zijn vaak productiedata vermeld. De kwekerij kan dan in principe niet vóór deze datum met deze onderdelen zijn ingericht, tenminste indien de gebruikte materialen niet ter vervanging van bestaande, kapotte, onderdelen zijn gebruikt.*
-
- *Indien de planten in potten gekweekt worden, kan aan de hand van het aantal afdrukken die de potten in de ondergrond nalaten nagegaan worden of en hoeveel eerdere kweken er zijn geweest. Het is namelijk vrijwel onmogelijk om nieuwe potten op precies dezelfde plek als de voorgaande neer te zetten. Denk hierbij ook aan afdrukken in de ondergrond die onder de plastic folie zit die vaak op de kweektafels ligt.*
 - *Grote contante uitgaven zonder legale bron kunnen ook een aanwijzing zijn dat betrokkene al langer hennep teelt, waarbij de datum van uitgave van belang kan zijn voor de bepaling van de periode.*

2.1.2 Kweekcyclus

Nadat aannemelijk is gemaakt gedurende welke periode hennep gekweekt is, zal bepaald moeten worden hoeveel oogsten er in die periode geweest zijn. Indien betrokkene hier iets over verklaart, zal nagegaan moeten worden of die verklaring aannemelijk is.

(.....)

Uit het bovenstaande blijkt dat er voldoende aanwijzingen zijn om redelijkerwijs aan te nemen dat de groei- en bloeitijd gemiddeld negen weken duurt. Rekening houdend met één week leegstand voor het oogsten, opruimen en planten van nieuwe stekken, is een gemiddelde kweekcyclus van tien weken aannemelijk.

Op internet zijn geen aanwijzingen aangetroffen die aanleiding geven de norm voor de kweekcyclus te wijzigen. Ook navraag gedaan bij diverse opsporingsinstanties geeft hiertoe geen aanleiding.

Norm vanaf 1 november 2010 kweekcyclus (niet gewijzigd t.o.v. 2005)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent het aantal oogsten zijn aangetroffen, een kweekcyclus van tien weken als norm aangehouden.

2.2 Aantal planten

Indien verder geen andere gegevens aanwezig zijn, wordt voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een constant aantal planten, dus dat er bij de vorige kweken net zoveel planten hebben gestaan als bij de doorzoeking werden aangetroffen.

N.B.: Indien wel aannemelijk is dat er bij eerdere oogsten minder planten gestaan hebben, moeten ook de kosten uiteraard naar rato verminderd worden.

De jurisprudentie geeft geen aanleiding deze norm aan te passen.

Norm vanaf 1 november 2010 aantal planten (niet gewijzigd t.o.v. 2005)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent het aantal planten van eerdere oogsten zijn aangetroffen, er van uitgegaan dat er bij eerdere kweken hetzelfde aantal planten hebben gestaan als ten tijde van de ontmanteling van de kwekerij.

2.3 Opbrengst hennep in grammen

2.3.1 Algemeen

De berekening van de opbrengst heeft altijd betrekking op voorgaande oogsten. De opbrengst van aangetroffen (en in beslag genomen) planten kan echter wel gebruikt worden om de opbrengst van de eerdere oogsten aannemelijk te maken. Bij het merendeel van de door de politie aangetroffen hennepkwekerijen worden echter geen oogstrijpe planten aangetroffen en kan dus niet worden vastgesteld wat de opbrengst in gewicht van die aangetroffen teelt had kunnen zijn. Indien de betrokkene geen (aannemelijke) verklaring omtrent de opbrengst in gewicht wil afleggen, zal voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel derhalve uitgegaan moeten worden van een norm.

2.3.2 Wetenschappelijk onderzoek naar de opbrengst in grammen

Aan Plant Research International BV, een onderdeel van Wageningen Universiteit, is opdracht verstrekt om op basis van het verzamelde materiaal te bepalen wat de gemiddelde opbrengst per plant in het oogststadium is.

Om op grond van de aangeleverde 77 sets planten te voorspellen wat de opbrengst zou zijn geweest op het moment van oogsten door de kweker, is door de deskundigen op basis van de verzamelde gegevens een opbrengstmodel ontwikkeld.

De conclusie van de deskundigen luidt als volgt:

“Uit dit model blijkt dat voor een gemiddelde Nederlandse illegale hennepkwekerij de opbrengst 33,7 gram aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant is. Met inachtneming van een eenzijdig betrouwbaarheidsinterval van 95% ligt de ondergrens op 28,2 gram per plant. Dit betekent dat gesteld kan worden dat een Nederlandse illegale hennepkwekerij met een kans van 95% tenminste een gemiddelde van 28,2 gram aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant kan realiseren.”

In 2008 heeft het NFI aangegeven dat het achter de resultaten van het onderzoek van Wageningen Universiteit staat, maar dat het in de managementsamenvatting aangegeven eenzijdige betrouwbaarheidsinterval onduidelijk wordt omschreven en anders kan worden opgevat dan dat het was bedoeld.

In overleg met het NFI is door Wageningen Universiteit een herziene managementsamenvatting geschreven, die door beide instanties onderschreven wordt. Deze nieuwe management-samenvatting luidt als volgt:

“We beschouwen de opbrengst aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant van 1 oogst, in het oogstbare ontwikkelingsstadium 10, voor Nederlandse illegale hennepkwekerijen met 15 planten per m², en 510 W assimilatiebelichting per m². Deze opbrengst zal sterk variëren tussen kwekerijen: de ene kwekerij zal een hogere opbrengst realiseren dan de andere kwekerij. Kijken we naar de

gemiddelde opbrengst van al deze kwekerijen, dan blijkt uit dit model dat dat geschat kan worden op 33,7 gram. Deze schatting is gebaseerd op een beperkte steekproef. Nemen we de onzekerheid die dit met zich meebrengt in acht, dan kan met 95% betrouwbaarheid gesteld worden dat de gemiddelde opbrengst van al deze kwekerijen tenminste 28,2 gram bedraagt. In bijlage IV zijn getallen aangegeven voor kwekerijen met 1 tot 40 planten per m².”

Zowel het NFI als Wageningen Universiteit hebben aangegeven dat de nieuwe managementsamenvatting geen verandering aanbrengt in de resultaten van het onderzoek. De resultaten kunnen dus onveranderd gebruikt blijven voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennepkwekerijen.

2.3.3 Norm opbrengst hennep in grammen

Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%	Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%	Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%
1	40,4	34,3	15	33,7	28,2	29	26,9	20,8
2	39,9	33,9	16	33,2	27,7	30	26,4	20,2
3	39,4	33,5	17	32,7	27,2	31	26,0	19,6
4	39,0	33,1	18	32,2	26,7	32	25,5	19,0
5	38,5	32,7	19	31,7	26,2	33	25,0	18,4
6	38,0	32,2	20	31,3	25,7	34	24,5	17,9
7	37,5	31,8	21	30,8	25,1	35	24,0	17,3
8	37,0	31,4	22	30,3	24,6	36	23,5	16,7
9	36,6	30,9	23	29,8	24,1	37	23,1	16,1
10	36,1	30,5	24	29,3	23,5	38	22,6	15,5
11	35,6	30,0	25	28,8	23,0	39	22,1	14,9
12	35,1	29,6	26	28,4	22,4	40	21,6	14,2
13	34,6	29,1	27	27,9	21,9			
14	34,1	28,6	28	27,4	21,3			

Tabel 3: Voorspelling opbrengst per plant in grammen voor het verschillende aantal planten per m² met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval.

*N.B.: Uit bovenstaande tabel blijkt dat de voorspelde opbrengst per plant met eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval telkens lager ligt dan de voorspelde opbrengst per plant. Het verschil varieert van 5,5 gram bij onder meer 15 planten per m² (33,7 gram -/- 28,2 gram) tot 7,4 gram bij 40 planten per m² (21,6 gram -/- 14,2 gram). In het opbrengstmodel wordt de variabele ‘Vermogen assimilatiebelichting per m²’ vermenigvuldigd met de factor 0,01242. Dit houdt in dat een afwijking van 100 Watt ten opzichte van de mediaan van 510 Watt een verschil van 1,24 gram (100 * 0,01242) opbrengst per plant geeft.*

*In het zeldzaam voorkomende geval dat slechts 100 Watt assimilatiebelichting per m² gebruikt is, geeft dit een voorspelde opbrengst van 5,09 gram (410 * 0,01242) per plant minder. Deze vermindering is nog steeds kleiner dan de minimale vermindering in de voorspelde opbrengst bij de keuze voor de lagere voorspelde opbrengst met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval (5,5 gram).*

Door nu te kiezen voor de (lagere) opbrengst met de eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval, wordt bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel derhalve voldoende rekening gehouden met eventuele lagere opbrengsten als gevolg van minder assimilatiebelichting.

Door het Landelijk Overleg Voorzitters Strafsector is ten behoeve van het bevorderen van de rechtseenheid op 19 september 2008 aan de hand van het onderzoek van Wageningen Universiteit het volgende Oriëntatiepunt vastgesteld²:

“Omschrijving

- a. Bij het berekenen van het behaalde wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennep teelt dient als uitgangspunt te worden genomen de werkelijke opbrengst die de specifieke hennepkwekerij in de voorliggende casus heeft behaald.
- b. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting het werkelijk behaalde voordeel niet is vast te stellen, wordt een verantwoorde schatting gemaakt van het wederrechtelijk behaalde voordeel.
- c. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting de details van de hennepkwekerij blijken (waaronder met name het aantal planten per vierkante meter), dan kan aan de hand van het BOOM-rapport “Wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht; Standaardberekening en normen” een redelijk nauwkeurige berekening van de geschatte opbrengst (gewicht) per hennepplant worden gemaakt.
- d. Indien deze details (en met name het aantal planten per vierkante meter) niet bekend zijn, wordt bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een opbrengst van 28,2 gram hennep per hennepplant.
- e. Bovenstaande laat onverlet dat het onderzoek ter terechtzitting mogelijk tot een andere uitkomst leidt.”

Norm vanaf 1 november 2010 opbrengst hennep in grammen (niet gewijzigd t.o.v. 2005)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de opbrengst per plant gekozen voor de opbrengst per plant met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval met als variabele het aantal planten per m², zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

Indien het aantal planten per m² niet bekend is, zal uitgegaan worden van 15 planten per m², de mediaan uit het verrichte onderzoek, en de daarbij behorende opbrengst van 28,2 gram per plant.

² Zie www.rechtspraak.nl >naar de rechter >landelijke regelingen >sector strafrecht >oriëntatiepunten straftoemeting (versie 2 maart 2010 p. 15)

2.4 Opbrengst hennep in geld

Betrokkenen leggen meestal geen (aannemelijke) verklaring af over de opbrengst van hun hennepkwekerij. Er zal dan ook vaak uitgegaan moeten worden van een norm.

Gedurende de jaren 2007 tot en met 2010 zijn door het Coördinatiepunt Nationaal Netwerk Drugsexpertise (NND) van de Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politiediensten prijzen van verdovende middelen verzameld. Met betrekking tot verkoopprijzen van hennep zijn over die periode in totaal 87 meldingen ontvangen.

Uit de ontvangen gegevens kan het volgende worden opgemaakt:

- De gemiddelde prijs op basis van de 87 meldingen is € 3.320,66;
- De gemiddelde prijzen liggen ieder jaar vrij stabiel rond de € 3.300,-;
- Uit de gegevens per jaar kan opgemaakt worden dat de gemiddelde prijs ná 2008 licht gedaald is;
- Over de periode ná 2008 zijn over 2009 en de eerste helft van 2010 in totaal 39 meldingen ontvangen. De gemiddelde prijs over die periode bedraagt € 3.283,44.

Gezien bovenstaande gegevens en de lichte daling die zich in de prijzen heeft voorgedaan na 2008, wordt de nieuwe norm voorzichtigheidshalve vastgesteld op € 3.280,- per kilo hennep.

Norm vanaf 1 november 2010 opbrengst in geld

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent de opbrengsten per kilo zijn aangetroffen, een verkoopprijs van € 3.280,- per kilo hennep als norm aangehouden.

3. Kosten

Na een algemene inleiding omtrent de aftrek van kosten bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel, wordt achtereenvolgens ingegaan op de afschrijvingskosten (3.2) en de variabele kosten (3.3). In paragraaf 3.4 komen de kosten aan de orde waarvan op voorhand niet meteen duidelijk is dat deze ook zijn gemaakt door betrokkene.

3.1 Algemeen

In het kader van de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel kunnen niet alle gemaakte kosten in mindering gebracht worden op de opbrengst. De Hoge Raad heeft namelijk het volgende bepaald:

- *“dat alleen kosten aftrekbaar zijn welke de verdachte niet gemaakt zou hebben als hij de strafbare feiten niet gepleegd zou hebben”³ en*
- *“dat alleen kosten voor aftrek in aanmerking kunnen komen, die in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict”⁴.*

Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel houdt dit in dat alleen de voor het gepleegde feit extra gemaakte kosten in mindering gebracht kunnen worden, ofwel alleen kosten die niet gemaakt zouden zijn als de illegale activiteiten niet waren gepleegd.

Verder blijkt uit de genoemde jurisprudentie dat alleen kosten met betrekking tot feiten die tot opbrengst hebben geleid aftrekbaar zijn. De kosten behoren dan ook per delict te worden berekend, zodat kosten die niet volledig gedekt worden door de opbrengsten van een delict niet verrekend worden met opbrengsten uit andere delicten.

N.B.: Regelmatig wordt in procedures aangegeven dat in tegenstelling tot de beperking van de kostenafrek in ontnemingsprocedures, fiscaal gezien alle kosten in mindering kunnen worden gebracht en dat ook bij het totaal verloren gaan van investeringen de investeringskosten geheel afgetrokken kunnen worden. Uit de fiscale wetgeving kan echter worden opgemaakt dat in tegenstelling tot hetgeen wordt aangevoerd, op grond van de Wet Inkomstenbelasting bij illegale activiteiten fiscaal in het geheel geen kosten in mindering gebracht mogen worden⁵. Uit een uitspraak van de Rechtbank 's-Gravenhage⁶ blijkt dat dit ook geldt voor hennepkweek:

³ HR 8 juli 1992, JOW 1996/50

⁴ HR 8 juli 1998, JOW 1998/54; HR 30 oktober 2001, JOW 2002/1

⁵ Artikel 3.14 Wet Inkomstenbelasting (Van aftrek uitgesloten algemene kosten)

3 Lid 1. Bij het bepalen van de winst komen niet in aftrek kosten en lasten die verband houden met de volgende posten:

d. misdrijven ter zake waarvan de belastingplichtige door een Nederlandse strafrechter bij onherroepelijke uitspraak is veroordeeld, daaronder begrepen de misdrijven die zijn betrokken bij de bepaling van de hoogte van de opgelegde straf en ter zake waarvan het Openbaar Ministerie heeft verklaard te zullen afzien van vervolging

⁶ Rechtbank 's-Gravenhage, Sector Bestuursrecht, meervoudige belastingkamer, 21 december 2005, registratienummers: AWB 05/1214 IBIPVV en AW13 05/1243 IBIPVV U

‘(4.9) Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder (in casu de Inspecteur van de Belastingdienst), ..., op goede gronden het met de hennepkweek behaalde voordeel gekwalificeerd als resultaat uit overige werkzaamheden.

Voor aftrek van in verband met hennepkweek gemaakte kosten, waaronder de energiekosten, is, gelet op artikel 3.95 van de Wet (op de Inkomstenbelasting), gelezen in samenhang met artikel 3.14, eerste lid, aanhef en onderdeel d, van de Wet, geen plaats...’

3.2 Investerings

De investeringen door betrokkene in duurzame productiemiddelen nemen in de kostenaftrek een bijzondere plaats in. In het kader van een hennepkwekerij moet hierbij gedacht worden aan bijvoorbeeld lampen, kweekbakken en/of –tafels, potten, ventilatoren, afzuiginstallaties, bewateringssystemen, al naar gelang de omvang en professionaliteit van de kwekerij.

Bij de aanschaf van die duurzame productiemiddelen is sprake van een transformatie van geld naar goederen. Door deze aanschaf verandert derhalve de totale waarde van het vermogen niet. Door het gebruik van een duurzaam productiemiddel neemt de waarde van dat goed, en hierdoor het totale vermogen, echter af. Deze waardevermindering kan als afschrijvingskosten in mindering gebracht worden. Op deze manier vindt toerekening plaats van de waardevermindering van de duurzame activa aan de activiteiten die reeds hebben plaatsgevonden en tot opbrengsten hebben geleid, zijnde de succesvolle oogsten. Als gevolg van deze toerekening ontstaat dan de noodzakelijke directe relatie tussen de afschrijvingskosten en de voltooiing van de strafbare feiten.

Ten opzichte van 2005 heeft de Hoge Raad het standpunt met betrekking tot welk deel van de investeringen als kosten in mindering gebracht kan worden niet gewijzigd. Dit blijkt onder meer uit de conclusie van de Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad uit een arrest uit 2007⁷:

“(7) Daarom is geen reden af te wijken van het reeds gevestigde uitgangspunt dat het de rechter, geconfronteerd met het betoog dat wederrechtelijk verkregen voordeel op een lager bedrag moet worden gesteld in verband met belopen kosten, vrijstaat alleen die kosten in aanmerking te nemen die rechtstreeks gemoeid waren met de voltooiing van een feit dat het voordeel heeft voortgebracht.

(8) Ten aanzien van vaste kosten, gemaakt voor verwerving, toerusting of inrichting van duurzame bedrijfsmiddelen, dat wil zeggen: middelen die zijn verworven of gereedgemaakt teneinde een reeks van (soortgelijke) feiten te kunnen begaan, kan de aftrek derhalve beperkt blijven tot het deel van de daadwerkelijk gemaakte verwervingskosten dat overeenstemt met het relatieve belang van de daadwerkelijk voltooide feiten ten opzichte van het geheel van voorgenomen feiten waarbij de betreffende bedrijfsmiddelen aangewend hadden zullen worden. Dat in aftrek te brengen deel van de daadwerkelijk gemaakte kosten zal naar redelijkheid en

⁷ HR 19 juni 2007, LJN: BA4220

billijkheid moeten worden afgeleid uit de omstandigheden van het geval.

(9) Ik zie geen aanleiding voor een ander oordeel indien, zoals in deze zaak kennelijk aan de orde was, de voor een reeks van strafbare gedragingen bestemde middelen door politie en justitie zijn inbeslaggenomen en niet teruggegeven. Die omstandigheid brengt wel mee dat de investeringen in het inbeslaggenomene terstond verloren gaan, maar niet dat de gehele, teloorgegane, investering heeft gediend voor het begaan van de feiten die het wederrechtelijk verkregen voordeel hebben opgeleverd.”

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

In oktober 2008 wordt in een tweetal uitspraken deze vaste jurisprudentie nogmaals bevestigd. Zo wordt met betrekking tot een uitspraak van het Hof 's-Gravenhage⁸ door de Advocaat-Generaal gesteld:

“(10) Uit het vereiste dat het Hof alleen die kosten in mindering kan brengen die in direct verband staan met de voltooiing van het delict, vloeit voort dat niet de gehele investering van € 5.000,- in mindering kan worden gebracht. Het opzetten van een hennepkwekerij is bedoeld voor meerdere oogsten. Alsdan de hennepkwekerij wordt opgerold na één oogst, dan ligt dit in de risicosfeer van de veroordeelde.”

Bij de andere uitspraak heeft het Hof Amsterdam⁹ slechts de afschrijvingskosten in mindering gebracht en aangegeven dat het deel van de investeringen dat niet voor aftrek in aanmerking komt, behoort tot het bedrijfsrisico van betrokkene. In de conclusie van de Advocaat-Generaal wordt nogmaals benadrukt dat deze wijze van aftrek van afschrijvingskosten behoort tot de vaste jurisprudentie:

“(7) In zijn verwerping van het namens verzoeker gevoerde verweer heeft het hof in zijn arrest voldoende tot uitdrukking gebracht dat de in directe relatie tot het delict staande investeringskosten gedeeltelijk voor rekening van verzoeker – ‘bedrijfsrisico van verdachte’- dienen te blijven. Het is in de feitenrechtspraak zelfs niet ongebruikelijk om slechts de afschrijvingskosten van de gedane investeringen voor hennepkwekerijen als aftrekpost mee te nemen in de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel.....”

In beide zaken verwerpt de Hoge Raad het beroep.

N.B.: In een drietal uitspraken in 2010 heeft het Hof Amsterdam de gehele investeringskosten van het voordeel afgetrokken. Tegen deze uitspraken is door het OM cassatie ingesteld. Mocht de uitspraak van de Hoge Raad in deze zaken daartoe aanleiding geven, zal de onderhavige kostenafrek aangepast worden.

⁸ HR 21 oktober 2008, nr. S 01915/07 P

⁹ HR 21 oktober 2008, nr. S 07/11438 P

3.2.1 Omvang investeringen

In het onderzoek “Haagsche Gladiolen” heeft men van de honderd onderzochte hennepkwekerijen de aangetroffen duurzame productiemiddelen op een rijtje gezet. Ten behoeve van een norm voor de investeringen is aan de hand van deze gegevens de op papier meest optimale hennepkwekerij samengesteld. In deze optimale kwekerij zijn alle in de praktijk voorkomende apparaten opgenomen.

Uiteindelijk heeft men onderstaande tabel opgesteld met daarin de hoogte van de investering afhankelijk van het aantal planten:

<i>Aantal planten minimaal</i>	<i>Aantal planten maximaal</i>	<i>Investering per hennepkwekerij in €</i>
0	< 200	3.000,-
200	< 300	4.000,-
300	< 400	5.000,-
400	< 500	6.000,-
500	< 600	7.000,-
600	< 700	8.000,-
700	< 800	9.000,-
800	< 900	10.000,-
900	< 1.000	10.000,-

Tabel 5: Totale investeringskosten t.o.v. aantal planten

Indien in meerdere ruimten gekweekt wordt, moet de investering per ruimte aan de hand van het in die ruimte aanwezige aantal planten vastgesteld worden.

Bij kwekerijen met méér dan 1.000 planten kan aan de hand van de aangetroffen apparatuur zelfstandig een berekening gemaakt worden.

Daarnaast kunnen de in de tabel genoemde investeringen bij elkaar opgeteld worden totdat het in die ruimte aanwezige aantal planten bereikt is. Gezien het feit dat uit de tabel blijkt dat de kosten per plant verhoudingsgewijs afnemen als er meer planten in een ruimte staan, zal deze benadering vermoedelijk leiden tot een te hoge kostenafrek. Daar dit in het voordeel van betrokkene is, kan dit worden geaccepteerd.

Om na te gaan of de omvang van de investeringen ten opzichte van 2005 gewijzigd is, zijn de door het project “Haagsche Gladiolen” gebruikte prijzen vergeleken met de prijzen van drie

growshops die op internet aangetroffen zijn¹⁰. Hierbij is uitgegaan van een kwekerij met 500 tot 600 planten. Uit deze vergelijking is het volgende gebleken:

- Indien alle materialen aangeschaft zouden worden bij dezelfde growshop daalt de omvang van de investeringen met 1,5% tot 4,5%;
- Indien de materialen aangeschaft zouden worden tegen de gemiddelde prijzen van deze drie growshops daalt de omvang van de investeringen met 3%;
- Indien de materialen aangeschaft zouden worden tegen de bij de growshops aangetroffen hoogste prijzen, stijgt de omvang van de investeringen met bijna 3%.

Gezien het feit dat het niet aannemelijk is dat een kweker zijn apparatuur bij verschillende growshops aanschaft tegen de hoogste prijzen (economisch gezien zal hij dit juist doen tegen de laagste prijzen) en gezien de overigens geringe verschillen, is ervoor gekozen geen wijziging aan te brengen in de omvang van de investeringen.

3.2.2 Afschrijvingskosten

Om meer duidelijkheid te krijgen omtrent de levensduur van de bij hennepkweek gebruikte apparatuur is aansluiting gezocht bij de landbouwnormen die de Belastingdienst gebruikt. Sinds het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw worden deze normen jaarlijks vastgesteld in overleg met de Vereniging van Accountants- en Belastingadviseurs VLB, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), Tuinbouw Accountant Administratiekantoren (TAAK) en de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) en gepubliceerd in de publicatie "Landelijke Landbouwnormen". De normen die in deze publicatie worden genoemd gelden voor de gehele Belastingdienst en gelden dan ook voor alle belastingplichtige ondernemingen in de agrarische sector¹¹.

Op grond van de door de Belastingdienst, ondernemersorganisaties en accountants/belastingadviseurs vastgestelde afschrijvingsperioden is een algemene afschrijvingsperiode van vier jaar voor alle apparatuur aannemelijk.

De hierboven genoemde afschrijvingsperioden van de apparatuur die in 2005 ter bepaling van de algemene afschrijvingsperiode zijn gebruikt, zijn in 2009 niet gewijzigd¹². Op grond hiervan zal een algemene afschrijvingsperiode voor alle apparatuur van vier jaar gehandhaafd blijven.

¹⁰ www.desjop.nl; www.growpalace.com; www.growcenter-noord.nl

¹¹ Landelijke landbouwnormen 2003, 1 januari 2004 p. 3 en 5

¹² Landelijke landbouwnormen 2009, 1 januari 2010 p. 35 t/m 39

Norm vanaf 1 november 2010 afschrijvingskosten per oogst (niet gewijzigd t.o.v. 2005)

Gezien het bovenstaande zal ten behoeve van de standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel een voor alle investeringen geldende afschrijvingstermijn van vier jaar aangehouden worden. Bij een norm van een kweekcyclus van 10 weken zijn vijf oogsten per jaar mogelijk (zie § 2.1.2). De afschrijvingskosten zijn, indien geen concrete aanwijzingen omtrent investeringen zijn aangetroffen, afhankelijk van het aantal planten per oogst als in onderstaande tabel:

Aantal planten minimaal	Investering per hennepkwekerij in €	Afschrijvingskosten per jaar in €	Afschrijvingskosten per oogst in €
0 - 199	3.000,-	750,-	150,-
200 - 299	4.000,-	1.000,-	200,-
300 - 399	5.000,-	1.250,-	250,-
400 - 499	6.000,-	1.500,-	300,-
500 - 599	7.000,-	1.750,-	350,-
600 - 699	8.000,-	2.000,-	400,-
700 - 799	9.000,-	2.250,-	450,-
800 - 899	10.000,-	2.500,-	500,-
900 - 1000	10.000,-	2.500,-	500,-

Tabel 8: Totale afschrijvingskosten per oogst

3.3 Variabele kosten

In deze paragraaf komen de kosten aan de orde die noodzakelijkerwijs per plant gemaakt moeten worden, zoals de aanschaf van stekken en het verbruik van water, kweekmedium en voedingsstoffen.

3.3.1 Stekken

Zoals reeds eerder aangegeven wordt uitgegaan van kweek vanaf hennepstekken, de meest gebruikte methode bij binnenteelt onder assimilatielampen.

De stekken worden veelal ingekocht bij derden. Gezien het feit dat deze kosten in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict mogen de aan die derde betaalde bedragen in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. Uiteraard kunnen alleen de kosten voor de aanschaf van stekken voor de geslaagde oogsten in mindering worden gebracht en niet de kosten voor de aanschaf van stekken van de in beslag genomen planten.

Gedurende de jaren 2007 tot en met 2010 zijn door het Coördinatiepunt Nationaal Netwerk Drugsexpertise (NND) van de Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politiediensten prijzen van verdovende middelen verzameld. Met betrekking tot prijzen van hennepstekken zijn over die periode in totaal 54 meldingen ontvangen.

Uit de ontvangen gegevens kan het volgende worden opgemaakt:

- De gemiddelde prijs op basis van de 54 meldingen is € 2,58;
- Uit de gegevens per jaar kan opgemaakt worden dat ná 2007 de prijzen gemiddeld gezien licht zijn gestegen:
- Over de periode ná 2007, van 2008 tot en met de eerste helft van 2010, zijn in totaal 33 meldingen ontvangen. De gemiddelde prijs over die periode bedraagt € 2,85.

Gezien bovenstaande gegevens en de gemiddeld gezien licht hogere prijzen vanaf 2008, wordt de nieuwe norm voorzichtigheidshalve vastgesteld op € 2,85 per hennepstek.

3.3.2 Kweekmedium

Hennep kan geteeld worden op verschillende ondergronden, het kweekmedium. Onderstaand wordt ingegaan op de kosten per plant van de verschillende kweekmedia. De prijzen zijn afkomstig van op internet aangetroffen prijslijsten van growshops. Indien in de prijslijsten alleen kosten per m² gevonden zijn, zal ter bepaling van de kosten per plant uitgegaan worden van de door de deskundigen te Wageningen vastgestelde mediaan van 15 planten per m² (zie paragraaf 2.3.2).

Ten behoeve van de bepaling van deze kosten zijn op internet aangetroffen prijslijsten van growshops gebruikt¹³.

Potgrond

De stekjes worden veelal geplant in potgrond. Na iedere oogst is nieuwe potgrond nodig voor de volgende plantperiode. Uit de aangetroffen kweekinformatie en de prijslijsten blijkt dat de stekken, afhankelijk van het aantal planten per m², geplant kunnen worden in potten van 4 tot 11 liter. In de kweekinformatie worden veelal potten van 7 liter geadviseerd. Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van één plant in een pot van 7 liter. Uit prijslijsten uit 2010 op internet kan worden opgemaakt dat 7 liter potgrond tussen de € 0,80 en € 0,90 kost. Bij gebruik van potgrond zijn de kosten derhalve maximaal € 0,90 per plant.

Steenwol

Een ander veel gebruikt kweekmedium is steenwol. De stekken worden geplaatst in zogenaamde startblokken van steenwol. Elke stek wordt geplaatst in één startblok. Als de stekken na circa twee dagen geworteld zijn in de startblokken, worden ze uitgezet op matten of slabs van steenwol. Na iedere oogst moeten zowel de startblokken als de matten vervangen worden.

Uit de prijslijsten op internet blijkt dat startblokken in 2010 € 0,25 per stuk kosten en dat 1 m² steenwolmat gemiddeld € 17,32 kost. Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van steenwol dan naar boven afgerond € 1,41 per plant (€ 0,25 + (€ 17,32/15)).

Mapito

*Mapito is een relatief nieuw kweekmedium. Het is een mengsel van steenwol- en PU-vlokken. Mapito moet verzadigd worden met water, waarbij elke liter mapito circa 0,5 liter water opneemt. Een zak mapito van 80 liter kost in 2010 gemiddeld € 25,00. Ten behoeve van de kweek van hennep is volgens een op internet aangetroffen document per m² 65 liter mapito nodig¹⁴, zodat 1 m² € 20,32 kost (65/80 * € 25,00). Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van mapito dan € 1,36 per plant (€ 20,32/15).*

Hydrokorrels

Hydrokorrels (kleikorrels) kunnen gebruikt worden in potten waarin één plant staat of in bakken waarin meerdere planten staan. Hydrokorrels kunnen hergebruikt worden, waardoor de kosten per plant dalen.

Een zak hydrokorrels kost in 2010 gemiddeld € 0,30 per liter. Uitgaande van een hoeveelheid van 65 liter per m² (zelfde hoeveelheid als bij mapito) kost 1 m² € 19,50 (65 * € 0,30). Bij 15 planten per m² zijn de kosten van het gebruik van hydrokorrels dan € 1,30 per plant (€ 19,50/15).

¹³ www.desjop.nl; www.growcenter-noord.nl; www.growpalace.com

¹⁴ www.hennepdesk.nl/articles: Op verzoek!! Je eigen kweekhok bouwen 04-04

Cocos

Cocos wordt los verkocht of in slabs geperst, zodat het in potten of in bakken te gebruiken is. Ook cocos kan meerdere oogsten mee, waardoor de kosten per plant dalen.

Eén m² geperste cocosmat kost in 2010 gemiddeld € 18,12. Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van cocosmatten € 1,21 per plant (€ 18,12/15).

De prijs van losse cocos bedraagt in 2010 gemiddeld € 8,50 per 50 liter. Uitgaande van potten van 7 liter zijn de kosten € 1,19 per plant (€ 8,50/50 * 7).

Ten behoeve van de norm voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van steenwol, zijnde het duurste kweekmedium, waarvan de kosten € 1,41 per plant bedragen.

3.3.3 Waterverbruik

In het onderzoek “Haagsche Gladiolen” heeft men het watergebruik per cyclus berekend aan de hand van het kweekschema dat is gebaseerd op de methode van kweken op steenwol. Uit het kweekschema blijkt een aanbevolen waterverbruik van 16,35 liter water per hennepplant per oogst.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden die aanleiding geven het kweekschema te wijzigen.

Ten behoeve van de prijsbepaling zijn de prijzen over 2010 van drie drinkwaterbedrijven opgezocht. De hoogste prijs per liter is € 0,001476 incl. BTW¹⁵. De kosten voor het watergebruik per plant per cyclus zijn naar boven afgerond (16,35 x € 0,001476) = € 0,03 (€ 0,024133).

3.3.4 Voedingsstoffen

Op internet zijn twee voedingsschema's aangetroffen die bruikbaar waren voor de berekening van de kosten voor voedingsstoffen¹⁶. Aan de hand hiervan en de onder 3.3.2 genoemde prijslijsten van growshops zijn de kosten voor voedingsstoffen per plant bepaald. Bij een kweekcyclus van negen weken en 15 planten per m², varieerden deze kosten van € 1,81 tot € 1,89 per plant. Ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van de hoogste kosten, zijnde € 1,89 per plant per cyclus.

3.3.5 Totale variabele kosten per plant

De afgelopen periode is gebleken dat de samenvoeging van de kostprijs van de stekken en de overige variabele kosten niet altijd een gelukkige is. Zo wordt in diverse uitspraken met betrekking tot deze kosten een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de aanschaf van de stekken en de overige variabele kosten, omdat de werkelijke aanschafprijs van de stekken gedurende het onderzoek aannemelijk geworden is.

¹⁵ www.delta.nl/thuis/water/prijzen/ > prijzen drinkwater per 1 januari 2010 Zeeland en Goeree Overflakke

¹⁶ www.growshop-headshop-dekweekplaneet.nl/voedingschema.html;
www.growshop.nl/downloads/voedingschema-b.a.c.-plantenvoeding.html

Tevens is het de bedoeling om de inkoopprijs van de stekken, net als de verkoopprijs van hennep, één keer per jaar opnieuw vast te stellen aan de hand van de door de politieregio's aangeleverde gegevens. Ten behoeve van de normen is er derhalve voor gekozen de variabele kosten per plant op te splitsen in de inkoopprijs van de stek en de overige variabele kosten.

De inkoopprijs van de stek is vastgesteld op € 2,85 per plant.

Op grond van het bovenstaande is het totaal van de overige variabele kosten per plant als volgt:

Kostenpost	Kosten per plant
Kweekmedium	€ 1,41
Water	€ 0,03
Voedingsstoffen	€ 1,89
Totaal overige variabele kosten	€ 3,33

Tabel 9: Totale variabele kosten per plant

Norm vanaf 1 november 2010 variabele kosten per plant

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent de variabele kosten zijn aangetroffen, voor de kosten van de inkoop van de stek € 2,85 en voor de overige variabele kosten € 3,33 per plant als norm aangehouden.

3.4 Overige kosten

In deze paragraaf komen de kosten aan de orde waarvan op voorhand niet duidelijk is dat deze ook gemaakt zijn door betrokkene. Zo kan bijvoorbeeld de elektriciteit illegaal afgenomen zijn en kan betrokkene de hennetoppen zelf geknipt hebben. Er zijn dan geen kosten gemaakt die in mindering gebracht kunnen worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel uit hennepkweek.

3.4.1 Elektriciteit

Het kweken van hennep onder assimilatielampen kost veel elektriciteit. De kosten hiervoor kunnen dan ook flink oplopen. Bij het merendeel van de aangetroffen kwekerijen werd de elektriciteit illegaal afgenomen, vermoedelijk ter voorkoming van een dergelijke hoge kostenpost en ontdekking van de kwekerij als gevolg van een (veel) hogere energie afname. Om te kunnen bepalen of en in hoeverre kosten voor verbruik van elektriciteit in mindering gebracht kunnen worden in het kader van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel, zal derhalve eerst vastgesteld moeten worden of de elektriciteit legaal dan wel illegaal, bijvoorbeeld buiten de meter om of door manipulatie van de meter, verkregen is.

Elektriciteit illegaal afgenomen

Bij illegale afname van elektriciteit zijn geen kosten gemaakt die bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel in mindering gebracht kunnen worden. Indien betrokkene kan aantonen dat hij achteraf de afgenomen elektriciteit aan de energiemaatschappij heeft betaald, kan deze betaling alsnog als kosten in mindering gebracht worden. Elektriciteit is immers noodzakelijk om hennep te kweken en de kosten staan dus in directe relatie tot het delict. Mocht betrokkene achteraf alsnog de energiemaatschappij betalen, dan gelden de volgende aandachtspunten:

- De energiebedrijven brengen bij de navordering ook administratie- en aansluitingskosten in rekening. Daar deze kosten niet in directe relatie staan tot het delict kunnen deze niet in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel.*
- De achteraf betaalde kosten die gerelateerd kunnen worden aan de in beslag genomen planten en/of oogst kunnen niet in mindering gebracht worden daar ze niet in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict¹⁷.*

N.B.: Met betrekking tot de illegale afname van elektriciteit zijn er inmiddels een aantal uitspraken geweest waarbij de kosten van elektriciteit in het geheel niet in aftrek worden gebracht, ook niet na vergoeding achteraf aan de energiemaatschappij. Zakelijk weergegeven wordt in die uitspraken gesteld dat betrokkene uit twee delicten voordeel heeft verkregen, namelijk uit diefstal van elektriciteit en uit de teelt van hennep en dat de vergoeding achteraf slechts één keer in mindering op het voordeel gebracht kan worden.

¹⁷ Hof Den Bosch 17 juni 2003, JOW 2004/29; door het hof wordt ¼ deel van de achteraf aan het energiebedrijf betaalde kosten in mindering gebracht omdat betrokkene verklaarde dat de in beslag genomen kweek voorafgegaan werd door drie geslaagde oogsten.

Nu het voordeel uit diefstal op nul gezet wordt, kan die vergoeding niet nog een keer in mindering gebracht worden als kosten bij de hennepkwekerij.

Tegen een dergelijke uitspraak is door betrokkene cassatie ingesteld. In afwachting van het arrest van de Hoge Raad blijft het uitgangspunt dat ook bij illegale afname van elektriciteit kosten in mindering gebracht kunnen worden. Voorwaarde daarbij blijft wel dat betrokkene kan aantonen dat hij achteraf de afgenomen elektriciteit aan de energiemaatschappij heeft betaald. Natuurlijk komt alleen dat deel in aftrek dat betrekking heeft op geslaagde en niet in beslag genomen oogsten. Ook administratie- en aansluitingskosten komen niet voor aftrek in aanmerking daar ze niet in directe relatie staan tot het delict.

Elektriciteit legaal afgenomen

Indien de elektriciteit legaal is afgenomen, kunnen de gemaakte kosten in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. De vaststelling van de hoogte van deze kosten kan op twee manieren gebeuren.

Ten eerste kan aan de elektriciteitsmaatschappij gevraagd worden hoe hoog het verbruik de afgelopen periode geweest is en wat het verbruik gemiddeld zou zijn geweest in een situatie zonder hennepkweek. Het is aannemelijk dat het verschil tussen beide gegevens de kosten voor de hennepkweek betreffen (de gegevens omtrent het hogere verbruik kunnen overigens ook gebruikt worden om te bepalen hoe lang de kwekerij al in bedrijf is geweest, zie § 2.1.1).

De kosten die gerelateerd kunnen worden aan de in beslag genomen planten en/of oogst, kunnen niet in mindering gebracht worden daar ze niet in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict.

Indien deze gegevens niet beschikbaar zijn, kan aan de hand van de aangetroffen apparatuur het verbruik berekend worden. Uit diverse aangiften van energiebedrijven blijkt dat het grootste deel van de elektriciteitskosten (circa 90%) voor rekening van de lampen komt. Geteld zal moeten worden hoeveel lampen van welke sterkte (Watt) boven de planten hangen. Uit het kweekschema van negen weken kan worden opgemaakt dat de lampen gedurende de eerste week 18 uur per dag moeten branden en gedurende de overige acht weken 12 uur per dag. Dit zijn in totaal per kweekperiode 798 branduren.

Ten behoeve van de kostprijs voor elektra zijn de tarieven 2010 van Eneco, Nuon en Essent gebruikt. De hoogste prijs van deze drie maatschappijen is € 0,2228 (incl. BTW) per kWh. Uitgaande van deze prijs zijn de elektrakosten per oogst per lamp, afhankelijk van het Wattage, ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel als volgt:

Wattage lamp	Voor-schakel apparaat	Totaal incl. VSA	Watt + 10%	Uren per oogst	kWh per oogst	Prijs per kWh in €	Totaal per oogst in €	Afgerond per oogst in €
400	100	500	550	798	438,9	0,2228	97,79	100,00
600	100	700	770	798	614,46	0,2228	136,90	140,00
1.000	100	1.100	1.210	798	965,58	0,2228	215,13	220,00

Tabel 10: Elektrakosten per oogst per lamp

Norm vanaf 1 november 2010 elektriciteitskosten bij legale afname

Gezien het bovenstaande worden ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij bij legale afname van elektriciteit per geslaagde en niet in beslag genomen oogst, indien een berekening van het energiebedrijf niet voorhanden is, bovenstaande in de tabel opgenomen bedragen als norm per aangetroffen assimilatielamp (afhankelijk van het wattage) aangehouden.

3.4.2 Personeelskosten

Personeelskosten in directe relatie tot de teelt van hennep kunnen in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. Het gegeven dat er personeelskosten betaald zijn, kan blijken uit het strafrechtelijk onderzoek. Daarnaast kan ook betrokkene gedocumenteerd aannemelijk maken dat er personeelskosten betaald zijn. Ten behoeve van het vaststellen van de aannemelijkheid van deze personeelskosten zullen de naam en verdere persoonsgegevens bekend moeten worden, waarna deze persoon gehoord kan worden over de verrichte werkzaamheden.

Een specifieke kostenpost zijn de kosten gemaakt ten behoeve van het knippen van de hennep toppen. Indien hieromtrent geen gegevens bekend zijn, wordt er van uit gegaan dat het knippen van de hennep toppen door betrokkene zelf wordt gedaan en dat er derhalve geen kosten mee gemoeid zijn. Indien betrokkene aannemelijk kan maken dat hij aan andere personen een vergoeding betaald heeft voor het knippen van de hennep toppen zal nagegaan moeten worden of de genoemde kosten aannemelijk zijn.

Er zijn geen aanwijzingen die aanleiding geven de norm van € 2,- per plant voor knipkosten uit 2005 aan te passen. Deze norm wordt dan ook gehandhaafd, indien tenminste duidelijk is dat er voor knippers betaald is.

Wel is naar voren gekomen dat met name bij grotere kwekerijen vaak gebruik gemaakt wordt van een knipmachine. Een veel gebruikte knipmachine is de zogenaamde Cannacutter¹⁸. Uit op

¹⁸ Zie www.cannacutter.nl

internet aangetroffen gegevens van deze knipmachine kan worden opgemaakt dat met deze knipmachine 15 tot 25 planten per uur geknipt kunnen worden.

Voor wat betreft de financiering het volgende:

- De Cannacutter is te huur voor € 50,00 per dag (24 uur). Uitgaande van 12 werkbare uren en gemiddeld 20 planten per uur, kunnen op een dag 240 planten geknipt worden. De kosten bedragen dan € 0,21 per plant.
- De Cannacutter is te koop voor gemiddeld € 1.175,00. Uitgaande van dezelfde afschrijvingstermijn als genoemd in paragraaf 3.2.2 (20 oogsten), bedragen de kosten per oogst € 58,75. Dit bedrag kan per oogst in mindering gebracht worden indien bij de ruiming van de kwekerij een dergelijk apparaat aangetroffen is. Uiteraard worden er dan geen kosten per plant meer in mindering gebracht.

Uit bovenstaande kan worden opgemaakt dat het rendabel is om bij “grotere” kwekerijen (op internet werd de Cannacutter al gebruikt bij 220 planten) een knipmachine in te zetten. Daarnaast is gebleken dat met name bij kleinere kwekerijen de hennep door de kweker zelf geknipt wordt. Het gebruik van knippers zal derhalve niet vaak voorkomen.

Norm vanaf 1 november 2010 voor kosten knippers

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, indien:

1. aannemelijk is dat betrokkene niet zelf geknipt heeft of een knipmachine heeft gebruikt én
2. dat er ook daadwerkelijk betalingen hebben plaatsgevonden,

voor knipkosten € 2,- per plant als norm aangehouden.

Indien aannemelijk is dat een knipmachine is gebruikt, kan als norm € 0,21 per plant aangehouden worden.

3.4.3 Huisvestingskosten

Zoals hierboven in § 3.1 reeds aangegeven kunnen op grond van criteria van de Hoge Raad alleen de voor het gepleegde feit extra gemaakte kosten in mindering gebracht worden, ofwel alleen kosten die niet gemaakt zouden zijn als de illegale activiteiten niet waren gepleegd.

Voor huisvestingskosten als huur of hypotheekrente houdt dit in dat deze kosten alleen in mindering gebracht kunnen worden als ze niet ook al voor legale doeleinden gemaakt zijn en voor zover ze betrekking hebben op de geslaagde oogsten.